

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ιωάννινα,14-03

-

201

8

Αρ. Πρωτ.: 130

Ταχ. Δ/ση:

Αράπη 1Α - 45332 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. -

FAX

: 26510 78747

email: sepenioa@gmail.com

Ιστοσελίδα:

www.syldnioa.gr

ΠΡΟΣ

ΜΕΛΗ

ΕΓΜΔΙ

ΜΜΕ

Η δίχρονη υποχρεωτική αγωγή και εκπαίδευση στην πρώ τη Παιδική

Ηλικία

Η υποχρεωτικότητα της εκπαίδευσης ρυθμίζεται από το **Σύνταγμα** της χώρας μας και είναι μια αρχή η οποία ισχύσε σε όλα τα συντάγματα του ελεύθερου ελληνικού κράτους.

Με την παράγραφο 3 του άρθρου 16 του ισχύοντος Συντάγματος η παιδεία και εκπαίδευση καθίσταται υποχρεωτική ενώ με βάση την **παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου, η εκπαίδευση παρέχεται δωρεάν σε όλους τους Έλληνες**. Η εκπαίδευση καθίσταται κατά αυτόν τον τρόπο, ένα από τα βασικά κοινωνικά δικαιώματα του ανθρώπου.

Η προσχολική εκπαίδευση στη χώρα μας δεν αντιμετωπίζεται ως ενιαία βαθμίδα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Υπάρχουν δύο εντελώς διαφορετικοί θεσμοί που καλύπτουν τις ανάγκες των παιδιών από 0 έως 6 ετών: οι βρεφονηπιακοί/παιδικοί σταθμοί, που φιλοξενούν παιδιά από την βρεφική ηλικία και από 2,5 ετών και τα νηπιαγωγεία, που καλύπτουν τις ηλικίες 4 έως 6 ετών. Οι δυο αυτοί θεσμοί λειτουργούν παράλληλα χωρίς να συναντώνται σε κανένα σημείο. Οι βρεφονηπιακοί/παιδικοί σταθμοί υπάγονται στο Υπουργείο Εσωτερικών, ενώ τα νηπιαγωγεία υπάγονται στο Υπουργείο Παιδείας, ανήκουν δηλαδή στο εκπαιδευτικό σύστημα και συγκεκριμένα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (**νόμος 1566/1985**).

Συγκεκριμένα

η προσχολική εκπαίδευση παρέχεται στα νηπιαγωγεία, που λειτουργούν ανεξάρτητα ή συστεγάζονται με τα δημοτικά σχολεία και καλύπτουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών ηλικίας 4-6 ετών.

Από το Σεπτέμβριο του 2007, με τον νόμο **3518/2006**, καθίσταται υποχρεωτική η φοίτηση στα νηπιαγωγεία, για τα παιδιά που την 31 η

Δεκεμβρίου συμπληρώνουν το πέμπτο έτος της ηλικίας τους. Λόγω του ότι το πρώτο έτος της φοίτησης δεν θεωρούνταν υποχρεωτικό, επικρατούσαν στο τοπίο ασυνέχειες, κενά και

σύγχυση, μεταξύ των εμπλεκομένων, δηλαδή των γονέων, των παιδιών αλλά και των επαγγελματιών της προσχολικής εκπαίδευσης. Ενώ η κατάσταση αυτή αντανakλούσε μια μάλλον υποτίμηση από την πλευρά της πολιτείας, της εκπαίδευσης στην πρώτη παιδική ηλικία, σε αντίθεση με τη σημασία που της αποδίδεται διεθνώς.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι η φοίτηση των τετράχρονων δεν ξεκινάει τώ ρα με την ψήφιση του δεύτερου έτους υποχρεωτικής φοίτησης στα νηπιαγωγεία, αυτό συνέβαινε ούτως ή άλλως, απλά κάποια παιδιά έμεναν εκτός των δημόσιων νηπιαγωγείων.

Ερευνητικά δεδομένα υποστηρίζουν ότι οι εκπαιδευτικές εμπειρίες των παιδιών κατά την πρώτη παιδική ηλικία (αυτός ο όρος προκρίνεται ως πλέον δόκιμος στη βιβλιογραφία για το διάστημα της ζωής 4-6 χρόνων), ασκούν άμεση επίδραση στη γνωστική και κοινωνική ανάπτυξή τους και έχουν μακροπρόθεσμες επιδράσεις στα ακαδημαϊκά επιτεύγματα και στις μελλοντικές προσδοκίες, όπως επίσης γνωρίζουμε τη βλάβη που μπορεί να προκληθεί αν αποτύχουμε σε αυτόν τον τομέα. Η αποτυχία αντανakλάται στην απουσία των κατάλληλων περιβαλλόντων για την εκπαίδευση των παιδιών της πρώτης παιδικής ηλικίας.

Αναπτυξιακά **τα πρώ τα χρόνια της ζωής του παιδιού είναι τα σημαντικότερα**, αρκεί να αναφερθεί ότι το 95% της εγκεφαλικής δομής του παιδιού έχει διαρθρωθεί κατά τη διάρκεια των πρώτων έξι χρόνων της ζωής. Η ορθότητα αλλά και η σημαντικότητα σε ό,τι αφορά την οργάνωση της διαπαιδαγώγησης των παιδιών προσχολικής ηλικίας, βασίζεται σε σημαντικό βαθμό στην Εξελικτική Ψυχολογία.

Η πρώ τη παιδική ηλικία χαρακτηρίζεται από τεράστιες αλλαγές στην σωματική, γνωστική και κοινωνική-συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού

. Συγκεκριμένα παρατηρούμε: αξιοσημείωτη σωματική ανάπτυξη (βελτίωση των αδρών και λεπτών κινητικών δεξιοτήτων), γνωστική ανάπτυξη (η φαντασία και η δημιουργικότητα του παιδιού εκτινάσσονται στα ύψη και η χρήση της γλώσσας τελειοποιείται συνεχώς, ανάπτυξη του προσωπικού και κοινωνικού λόγου), κοινωνική-συναισθηματική ανάπτυξη (κοινωνικοποίηση και διαμόρφωση προσωπικότητας: ταύτιση με σημαντικούς ανθρώπους, ενσυναίσθηση, έννοια του εαυτού, ταυτότητα φύλου, σταδιακός έλεγχος θυμού και επιθετικότητας κ.α.). Εξάλλου, είναι γνωστό ότι τα παιδιά αποκτούν τις μετα-γνωστικές ικανότητες κατά το 4

ο

έτος της ηλικίας τους, όπου αναπτύσσουν την ικανότητα να κατανοούν ότι για τον τρόπο της σκέψης και της μάθησής τους, μπορούν να ξανασκέφτονται και να αναπροσαρμόζουν τα δεδομένα και τις συνθήκες και σε άλλες καταστάσεις. Το παιδί ηλικίας 4-6 ετών έχει αναπτύξει και χρησιμοποιεί την προσοχή, τη συγκέντρωση, το σχεδιασμό και την επίλυση προβλημάτων ώστε να μπορεί να επιτευχθεί η μάθησή του σε εκπαιδευτικό περιβάλλον. Ο τρόπος λειτουργίας των Νηπιαγωγείων,

διασφαλίζει τις προϋποθέσεις

που θα βοηθήσουν τα τετράχρονα να αναπτύξουν την αυτονομία τους, να κοινωνικοποιηθούν αποτελεσματικά και να αναπτύξουν γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες, με τη βοήθεια του επιστημονικά καταρτισμένου εκπαιδευτικού προσωπικού και των μεγαλύτερων συμμαθητών τους.

Στο νηπιαγωγείο εφαρμόζεται το επίσημο Αναλυτικό Πρόγραμμα της Ελληνικής πολιτείας το οποίο διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην επίτευξη των σκοπών της εκπαίδευσης και φυσικά η παρακολούθησή του από ένα παιδί για δυο έτη επιτείνει τα οφέλη

Το ΑΠ αναπτύσσει πρακτικές που ανταποκρίνονται στις αναπτυξιακές προσδοκίες βάσει της ηλικίας και του αναπτυξιακού σταδίου των παιδιού αλλά που επιπλέον είναι και πολιτισμικά κατάλληλες και γλωσσικά ευαισθητοποιημένες στις εμπειρίες των παιδιών, ώστε να αμβλύνονται και οι ανισότητες. **Ως το πρώτο δομημένο πλαίσιο με το οποίο θα έρθουν σε επαφή τα μικρά παιδιά, αποτελούσε πάντα τον χώρο, στον οποίο γινόταν η « πρώ τη» ανίχνευση των εκπαιδευτικών αναγκών των παιδιών αλλά και στο οποίο γινόταν εφαρμογή της πρώτης παρέμβασης**

. Ανάλογα με τη σοβαρότητα των αναγκών του παιδιού (όπως αυτές διαπιστώνονται από τα ΚΕ.Δ.Δ.Υ. και τις Ιατροπαιδαγωγικές Υπηρεσίες του δημοσίου), οι παρεμβάσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν την υποστήριξη του παιδιού σε Τμήμα Ενταξης, παράλληλη στήριξη με ειδικό εκπαιδευτικό ή ειδικό βοηθητικό προσωπικό ή τη φοίτησή του σε ειδικό πλαίσιο. Επίσης, λόγω των ειδικών συνθηκών που βιώνει η χώρα μας, όπως η οικονομική κρίση, το προσφυγικό κλπ.,

το δημόσιο Νηπιαγωγείο, λειτουργεί αντισταθμιστικά, υποστηρίζοντας

όχι μόνο

τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

αλλά και παιδιά

που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση έναντι άλλων παιδιών -ως προς την πρόσβαση στη μάθηση-

είτε

γιατί είναι γλωσσικά ανεπαρκή (δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα),

είτε

επειδή αντιμετωπίζουν δυσκολίες επιβίωσης στο οικογενειακό τους περιβάλλον ή προέρχονται από άλλη κουλτούρα (παιδιά Ρομά, παιδιά μεταναστών κ.α.).

Στα ολοήμερα δε νηπιαγωγεία προσφέρεται επιπλέον χρόνος για εκπαίδευση και λειτουργούν κυρίως αντισταθμιστικά, συμβάλλοντας έτσι στην άμβλυνση των κοινωνικών και πολιτισμικών ανισοτήτων.

Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων,

το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου

εμπλουτίζεται ανάλογα, συμπεριλαμβάνοντας διαπολιτισμικά προγράμματα για την στήριξη των παιδιών με διαφορετική πολιτισμική ταυτότητα και μητρική γλώσσα.

Δεν θα μπορούσε να παραληφθεί το γεγονός ότι η λειτουργία του θεσμού του Νηπιαγωγείου και του έργου των εκπαιδευτικών **υποστηρίζεται από την επιστημονική και παιδαγωγική καθοδήγηση των Σχολικών Συμβούλων**.

Η υποχρεωτική φοίτηση νηπίων Β' ηλικίας (4 ετών) στο Νηπιαγωγείο **θα διευκολύνει τη μετέπειτα ομαλή μετάβασή τους στο Δημοτικό σχολείο**, επειδή τα προγράμματα μετάβασης που σχεδιάζονται και υλοποιούνται από κοινού από τους/τις εκπαιδευτικούς, Νηπιαγωγείου και Δημοτικού, βοηθούν τα παιδιά να αποκτήσουν θετικές εμπειρίες μάθησης και να αναπτύξουν τις δεξιότητες που θα χρειαστούν για την απρόσκοπτη φοίτησή τους στο Δημοτικό σχολείο και γενικότερα, για τη μετέπειτα ακαδημαϊκή τους απόδοση.

Αξιίζει να αναφέρουμε πως **σύμφωνα με τη διεθνή κατάταξη των εκπαιδευτικών συστημάτων (ISCED 2011) η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα απευθύνεται σε δύο ηλικιακές ομάδες :**

α) από 0-3,4 ετών και **β)** από 4 έως τη φοίτηση στο δημοτικό σχολείο, η οποία αναφέρεται και ως προσχολική εκπαίδευση. Και αυτό διότι οι γνωστικές και ψυχοσυναισθηματικές ανάγκες των δύο ηλικιακών ομάδων δεν είναι οι ίδιες. Και κατ' επέκταση θα πρέπει να διαφοροποιείται και το είδος των υπηρεσιών (φροντίδα - εκπαίδευση) που παρέχονται σε αυτές.

Επίσης, το **Ευρωπαϊκό Στρατηγικό Πλαίσιο «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020»**, έθεσε συγκεκριμένα κριτήρια αναφοράς για το 2020 όπου, εκτός των άλλων, τίθεται ως στόχος «τουλάχιστον το 95% των παιδιών από τεσσάρων ετών μέχρι την ηλικία της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης, να συμμετέχει στην προσχολική εκπαίδευση».

Τέλος, η θέσπιση της διετούς υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης είναι σύμφωνη με τις δεσμεύσεις όλων των κρατών-μελών της ΕΕ (Βαρκελώνη 2002), για ένταξη όλων των παιδιών ηλικίας 4 ετών μέχρι τη φοίτησή τους στο δημοτικό σχολείο, στην προσχολική εκπαίδευση. Το ίδιο κλίμα αντανακλά και η ανακοίνωση της **Ανώτατης Συνομοσπονδίας Γονέων Μαθητών Ελλάδας** στις 9/9/2017, με την ευκαιρία της έναρξης του σχολικού έτους, που περιλαμβάνει το αίτημα για δίχρονη υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση, στον αγωνιστικό της σχεδιασμό.

Σύμφωνα με ερευνητικά δεδομένα η επένδυση σε υψηλής ποιότητας, αποτελεσματική προσχολική εκπαίδευση για όλα τα παιδιά, είναι αναμφισβήτητα η καλύτερη επένδυση που μπορεί να κάνει ένα κράτος, αξιώνοντας εκτός από την προσωπική ανάπτυξη των παιδιών και αξιόλογη κοινωνική και οικονομική ανταπόδοση και κέρδος για την κοινωνία.

Όσοι επιχειρούν να απαξιώσουν ένα βασικό αίτημα της εκπαιδευτικής κοινότητας και της κοινωνίας εξυπηρετούν άλλους σκοπούς πολύ μακριά από τις ανάγκες των παιδιών μας.

